

ע"פ 2444/15 - עללא עומר נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעוורים פליליים

ע"פ 2444/15

לפני:
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ע' פוגלמן

עללא עומר המערער:

נ ג ז

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 8.3.2015 בת"פ 53250-02-14 שnitן על ידי כב' השופט, סגן נשיא ר' שפירא

תאריך הישיבה: י"ד באב התשע"ה
(30.7.2015)

בשם המערער: עו"ד ויסאם ערף

בשם המשיב: עו"ד נילי פינקלשטיין

בשם שירות המבחן למבוגרים: גב' ברכה ויס

פסק דין

עמוד 1

1. לפניו ערעור על גזר דין של בית המשפט המחוזי בחיפה (сан הנשיה, השופט ר' שפירא) בת"פ 53250-02-14, בו הושטו על המערער 12 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים ופיזי נגעת העבירה בסכום של 10,000 ש"ח. המערער הורשע על פי הודהתו בעובדות כתוב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון, בתקיפות חסר שע בנسبות מחמירות, עבירה לפי סעיף 379 בתוספת סעיף 382(ב)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) ובמרמה והפרת אמונים, עבירה לפי סעיף 284 לחוק. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש.

2. לפי כתוב האישום המתוקן נגעת העבירה, ילידת 1932, הייתה מאושפזת, מיום 21.11.2012, במהלךה להנשמה ממושכת ושיקום נשימתי (להלן: המחלקה) במרכז הגריאטרי-השיקומי פלמין בחיפה – שהוא מרכז גריאטרי ממשלתי – כשהיא חסרת ישע, מונשמת כרונית ואניינה מסוגלת לנשום בכוחות עצמה. המערער עבד כאח במחלקה והוא עובד ציבור. ב-1.4.2013 ביצע המערער בנסיבות העבירה בדיקת לחץ דם בצוות אגרסיבית אשר גרמה לה לכאבים. במהלך ניקוי הפרשות מתוך צינור הנשימה של נגעת העבירה, דחף המערער את ידה, תוך שהוא גורם לה לכאבים. בהמשך, תקף המערער את נגעת העבירה בכך שתפס את ידה, תלש בכוח תחבושת כשהיא תחטול לנגעת צווארה, תוך שהוא גורם לה לכאבים עזים, באחוריו מוחבר צינור ההנשמה. בהמשך, שעה שהחליף חיתול לנגעת העבירה, כשהיא ערומה לחליות, הפרק המערער בכוח את נגעת העבירה על צידה וסובב אותה בצוות אגרסיבית, ובאופן שיש בו כדי להשפילה ולבזותה, כאשר היא נאנקת מכאים בעקבות מעשייו. כעבור מספר דקות, ולאחר שהמעערער העביר את נגעת העבירה מהmittah לכיס גלגולים, הוא תקף אותה בכך שהיא אותה בראשה באמצעות ידו השמאלית.

3. לפניו בית המשפט הונחו שני תסקירים של שירות המבחן. בהמלצת השירות בתסaurus הראשון נדחה הטיעון לעונש כדי לאפשר למערער להשתלב בהליך טיפול, לרבות הליך של "צדק מאחה". בתסaurus השני צוין כי המערער שולב בקבוצת טיפולית בשירות המבחן, בה הוא מקפיד להשתתף ולשתף פעולה. עוד צוין כי המערער הביע צער וחרטה על המעשים שביצע וכי הוא מנסה לבחון את הנسبות שהובילו להתנהגותו. נוכחות התרשומות השירות כי הסיכון להישנות מקרים דומים הינו נמוך וכי יש נוכנות כנה מצד המערער להמשיך ולעורר עבודה פנימית עמוקה תוך בחינת דפוסי התנהגותו המכשילים שהביאו לו לבצע העבירות, המליץ השירות להטיל על המערער צו מבחן ל-18 חודשים, זאת לצד עונש מאסר שירותה בעבודות שירות, מאסר מותנה ופיזי נגעת העבירה.

4. בטיעוניה לעונש עמדה המשיבה על חומרתן היותר של העבירות שב罕见 הורשע המערער, ובפרט בהתחשב בගילה, במצבה הרפואי הקשה של נגעת העבירה ובויהתה חסרת ישע הננתונה לחליות לחסדיו של המערער, שהוא עובד מדינה. כן הודגשה מסכת האלימות הקשה, אשר מעשיו של המערער נמשכים שוב ושוב, באגרסיביות ובאכזריות. צוין כי המשיבה הגישה לבית המשפט המחוזי דיסק של צילומים המתעדים את האירוע, טענה כי אין לאמץ את המלצת שירות המבחן ועתרה להשתת עונש מאסר בפועל מאחריו סORG ובריח.

5. בא כוח המערער טען כי מרשו לקח אחריות מיידית למשעו, הבין והפנים שהתנהגות זו אינה מקובלת ופונה לטיפול באופן רפואי. שטי עובדות שהעסקו עם המערער במרכז הגריאטרי העידו כי המערער הינו אכן מסור לעובdotno, מקטוציאי, אחראי ומפתחי למטופלים, שאוהבים אותו. בא כוח המערער הדגיש כי מדובר באירוע חריג ועתיר להשתת עונש מקל. לבסוף עתר בא כוח המערער לאמץ את המלצת שירות המבחן בעניינו של מרשו. המערער עצמו ציין כי הוא

טענה, הביע בטחון שמדובר במקרה לא יקרה שוב ובקש להתחשב בכך שיש לו אישה בהריון ילדה ובכך שהוא יוזם שיחות טיפולים אצל פסיכולוג.

6. בפתח גזר הדין ציין בית המשפט המחויז כי המערער הודה והורשע בביטוי "עבירה של תקיפת חסר ישע בנסיבות מחמירות... (ריבוי עבירות); ועבירה של מרמה והפרת אמון". בהמשך גזר הדין לא שב בית המשפט והשתמש בתיבה "ריבוי עבירות", שאינה הולמת את כתוב האישום המתוקן בו הודה המערער. בבאו בית המשפט לקבוע את מתחם הענישה ההולם, הובאו בחשבון: הערך החברתי שנפגע בעקבות מעשי המערער (שהינו חובת החברה להגן על המבוגרים והחלשים שבה והצריך להבטיח את אמון הציבור ביכולתה של המדינה לספק טיפול הולם, בסביבה מוגנת ובטוחה, לאנשים חסרי ישע הזקוקים לטיפול צמוד); הנسبות הקשורות בביטוי העבירה (ניתול לרעה מצד המערער של תפקידו וממעמדו ואת חוסר היישע של נגעת העבירה; המעשים האכזריים שביצע – גם שמדובר באירוע חד פעמי; הכאב והסלול שנגרמו לנגעת העבירה והפגיעה במשפחה ובamon הציבור); הנسبות שאינן הקשורות בביטוי העבירה (גילו ומצבו המשפחתי של המערער; עברו הנקיק; העובדה שבעצם ניהול הלהיל יש מושם הרתעה וענישה של המערער; הודהתו במיחס לו וחרטה שהביע; המלצת שירות המבחן). לאחר כל אלה קבע בית המשפט – תוך התייחסות לפסיקה לבננטית – כי מתחם העונש הרואין נע בין ששה חודשים מאסר בפועל ל-30 חודשים מאסר בפועל. בהתחשב בנסיבות ובהתאם לעקרון ההלימה, הועמד הרף התיכון של מתחם הענישה על שמונה חודשים מאסר בפועל, ואילו הרף העליון הועמד על 30 חודשים מאסר בפועל. לאחר שהתחשב בחומרת מעשיו של המערער, בנסיבותיו האישיות ובעובדת שמדובר במעידה חד פעמית (גם שכמורה) החליט בית המשפט כי אין מקום לסתות מתחם הענישה, לרבות בשל שיקולי שיקום, ומצא לנכון למקם את העונש סמוך לرف התיכון שאותו קבע והשית על המערער את העונשים דן.

7. בערעורו טוען המערער – באמצעות בא כוחו, עו"ד ייסאם ערוף – כי הוא "משתייך לאותו זן נדר של אנשים שבחרו לעסוק בתחום הטיפול הסיעודי" וכי הוא נמנה על "مיסדי המחלקה" ו"מילא את תפקידו בהצטיינות וזו את שבועות רצונים של הממוניים והמטופלים אחד". לטענותו, המעשה שבביצועו הודה הינו מעשה יחיד וטרגי שהתרחש "בתקופה קרידית ולחוצה בחו"ו" (שבועים לפני לידת בתו הבכורה, כשאשתו חזהה הריון ראשון וקשה מאד, ובצל חשש מביעות בריאותיות וסיבוכים רפואיים אצל אשתו), וכאשר הוא " נמצא תחת עומס וষחיקה אידיומ" במסגרת עבודתו. לטענתה המערער טעה בית המשפט המחויז עת בחר שלא לאמץ את המלצה השירות המבחן המופיעה בתסaurus המשפטים (המושתת על הערכה לסיכון נמוך להישנות מקרים דומים ועל נכונות המערער להמשיך בעריכת עבודה פנימית עמוקה) לעניין העונש, המלצה שניתנה לאחר בדינה עמוקה. עוד טוען כי בית המשפט דחה המלצה זו מבלתי שدن בה לגופה. המערער מוסיף וטוען כי בית המשפט קבע מתחם ענישה מחמיר מזה שנקבע במקרים דומים וטעוה עת לא ראה לנכון לסתות מהמתחם שקבע לקולא בהתחשב בנסיבות המקירה והמערער. עוד טוען כי שגה בית המשפט בקובען בפתח גזר הדין כי הוא הורשע בביטוי "ריבוי עבירות" שעה שמדובר היה בעבירה אחת. לבסוף מפנה המערער לפיגועות שנגרמו לו ול משפטו בעטיו של האירוע במהלך השנהיים שהלפו, لكن שעולמו חרב עליו, ולהרדתו מריצוי עונש מאסר והוא עותר לאמצז את המלצה השירות המבחן.

8. המשיבה טוענת – באמצעות בא כוחה, עו"ד נילי פינקלשטיין – כי יש לדחות את הערער על אף שאין הוא חולקת על כך שהמערער הוא אדם נורטובי. לשיטתה יש לתת, בנסיבות העניין, משקל מכריע לאינטראס הציבורי המתבטא הצורך להגן על אותם פרטים בחברה שאינם יכולים להתלוון ואין יכולים להתגונן. טוען כי מעשי התקיפה שבוצעו על ידי המערער כלפי המתלוונת חסרת היישע נעשו במהלך הטיפול השגרתי בה, מה שיזכר קושי רב לגלותם,

ומעשים אלו הכאיבו לה.

9. הגב' ברכה ויס, מטעם שירות המבחן למבוגרים, סבורה כי במקרה דן, בהתחשב בשיטוף הפעולה מצד המערער וסיכוי השיקום הטוביים, יש ליתן עדיפות לשיקולי שיקום, שכן שיגורו של המערער לריצוי עונש מסר בן שנה ממנה ישחרר לאחר כהונה חדשניים אין בו כדי להויע להילך הטיפולי שלו מחויב המערער. בתסקיר עדכני שתאריכו 29.7.2015 ממליץ שירות המבחן לקבל את הערעור ולהמיר את המאסר בפועל שהוטל על המערער במאסר שירותה בעבודות שירות לצד צו מבחן למשך 18 חודשים.

10. לאחר ששמענו את טיעוני באי כוח הצדדים בדיון שנערך לפנינו, עיננו בפסקה שאליה הם היפנו אותנו ושבנו ובחנו את תסקירי שירות המבחן; השתכנענו כי יש לדחות את הערעור. המערער הינו אכן אדם נורמטיבי וחובבי ביסודות, שבחר לעסוק בתחום הטיפול הסיעודי ולהושיט עזרה לחלשים שבחברה. נראה כי האירוע שבביצעו הורשע המערער הינו אירוע חריג שאינו מופיע את התנהלותו במהלך השנים.

יחד עם זאת, המערער תקף קשייה חסרת ישות במהלך הטיפול השגרתי בה מספר פעמים, הגם שבמהלך פרק זמן שאינו ממושך (מה שהוביל את בית המשפט המחויז לצין בヅר הדין כי המערער "הודה בבחירה עבירות של תקיפה חסר ישע" ובמהמשך כי "מדובר...במקרה אחד של תקיפה שתועדת") ומעשו הונצחו באמצעות צילמה שתיעידה את האירוע. בית משפט זה כבר הביע את סlidתו מעשי תקיפה ואלימות של מטפלים כלפי מטופלים, ובפרט יפים הדברים שעשה שמדובר בפגיעה במטופלים סיעודיים שמצוינות אינם יכולים להגן על עצמן או להתלוון. הדברים יפים שבעתיים שעשה שהמטוס הינו עובד ציבור המועסק בבית חולים או במוסד סיעודי ממשלתי, שכן במשעו המכוערים מערער המטפל את אמון הציבור כלו ואת אמון משפחות המטופלים ביכולתה של המדינה לספק טיפול סיעודי הולם לחלשים ולזקנים שבחברה [השו: ע"פ 1836/12 נרינה נ' מדינת ישראל (1.6.2012)]. לא מצאנו כי בנסיבות העניין נפלה שגגה בקביעות בית המשפט המחויז בכל הנוגע למתחם העונש הראו ולמייקום העונש בתוך המתחם. בנוסף, אנו סבוריים כי בית המשפט איזן כהלה בינו לבין שיקולי העונשה הרלבנטיים, עת השית על המערער את העונשים המפורטים לעיל.

לא ראיינו מקום לקבל את טענת המערער כי היה על בית המשפט המחויז לקבל את המלצה לשירות המבחן ולהימנע מהטליל עליו עונש מסר לריצוי בפועל מאחורי סורג וברית. על אף הערכתנו המקצועית הרבה לשירות המבחן, המלצהינו הינה המלצה בלבד ועל בית המשפט מוטלת החובה להפעיל את שיקול דעתו תוך מתן משקל ראוי לכל השיקולים הרלבנטיים [ראו: בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.6.2005)] וכן עשינו במקרה דן כמפורט לעיל.

אנו תקווה כי המערער ידע להתגבר על הקשיים שנכונו לו בתקופה הקרובה ולשוב לחיק משפחתו ולחיים נורמטיביים במהרה.

המערער יתייצב לתחילה ריצוי עונש המאסר בפועל ביום 16.8.2015 עד השעה 09:00 בבית מעצר קישון, או

כפי שיקבע על ידי שירות בתי הסוהר, כסבירותו תעודת זהות ווותקים של גזר דין של בית המשפט המחויז ופסק דין זה. על המערער לאמת את הכנסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף איבחון ומionario של שירות בתי הסוהר (טלפונים: 77-9787336, 08-9787377).

ניתן היום, י"ז באב התשע"ה (2.8.2015).

שפט

שפט

שפט